

Karig Sára könyvtári hagyatéka

1999. februárjában búcsúztunk el **Karig Sárától**, aki századunk sok viharát cselekedve élte át, életével példát mutatva mindazoknak, még fogékonyak az érzelmeken alapuló emberi értékekre, emberségre.

Karig Sára nem érte meg a következő évszázdot – de az már nem is az ő százada lenne – az övé a XX. volt.

1914-ben született Baján. Tizenkét éves korában Németországban találjuk, Neuhaus-am-Inn-ben, az Angolkisasszonyok zárdájában, ahol elsajátítja a német és az angol nyelvet. A szegedi Árpádházi Szent Erzsébet Gimnázium után a Ferenc József Egyetem magyar-német szakát kezdte meg, melyet ugyan nem fejezett be, de egyetemi élményei meghatározóak voltak szinte egész életében. Elég ha csak Radnóti Miklós vagy Szent-Györgyi Albert nevét említjük az akkori szegedi egyetemi közéletből.

Csaknem négyéves angliai tartózkodás után, 1937-ben tért haza, belecsöppenne a hazai politikai életbe, megismerkedve a magyarországi szociáldemokráciával. 1944 tavaszától a Svéd Vöröskereszt gyermekosztályán dolgozott. Nemcsak számos zsidó származású gyermek köszönhette neki életben maradását (ezért 1994-ben megkapta a Yad Vasém emlékplakettet), hanem magyar katonaszökevényeket bújtatott, és angol hadifoglyokat mentett a világháború alatt. Az angol hadifoglyok megmentéséért Anglia felajánlotta neki az angol állampolgárságot, de Karig Sára nem fogadta el.

Az 1947-es választásokon választási biztos volt a II. számú szavazókörzetben, s mint felelős, még aznap jelentette a választási csalást a kék cédulákkal. A másnap már a Gorkij fasorban találta, a kémelhárítás kezei között. Kálváriája igen hosszú volt: Pestről Baden-bei-Wien-be került, ahol kimondták a száműzetését, majd hosszú hónapokig várakozott Neukirchenben a gyűjtőfogházban, majd Lembergben a gyűjtőtáborban. Az utazás vége Vorkuta, Szibéria egyik legeldugottabb bányavidéke volt, ahol több, mint 6 évet töltött.

Szibériában tanult meg oroszul és ukránul. Itt írta verseit, melyeket „Sarkövezet” címmel 1995-ben jelentettek meg barátai és tisztelői. Vorkuta volt az a hely, ahol a kegyetlen körülmények; a fagy, az éhezés, a munka – és a legnagyobb ellenség, a bizonytalanság közepette mutatkozott meg kinek-kinek embersége, helytállása. A hosszú évek alatt mindenkiről kiderült, ki is valójában. Karig Sára ember maradt.

1954-ben térhetett haza. Az Új Magyar Könyvkiadónál kapott állást, megtanult bolgár nyelven, fordító lett. 1956-tól főszerkesztő lett az Európa Könyvkiadónál. A következő évtizedekben számos kitüntetést, díjat és emlékérmeket kapott mind munkásságáért, mind közéleti tevékenységéért.

Fontos eseménye volt életének az, hogy megismerkedett Károlyi Mihálynéval, s életre szóló barátságuknak köszönhetően közösen munkálkodtak tovább a Károlyi hagyaték gondozásában.

Karig Zsuzsanna jóvoltából könyveinek egy része 1999. július 26-tól a **Politikatörténeti Intézet Könyvtára** ba került. A hagyaték levéltári anyaga a **Politikatörténeti Intézet Levéltára** ban a PIL 997. fond jelzet alatt található.

A 691 darab könyv és 117 hanglemez adatai a fenti dokumentumban találhatóak meg. A magyar nyelvű könyvek csoportosítása sajtószerű; Karig Sára életének főbb szakaszaihoz, eseményeihez vannak a különböző témájú könyvek hozzárendelve. A különgyűjteményben a magyar nyelvű könyveket a következő csoportosításban találhatjuk meg:

- Karig Sára családja, gyermekkora, iskolásévei, egészen 1947-ig,
- Kényszermunkával, száműzetéssel kapcsolatos könyvek,
- Az Európa Kiadóval, illetve szerkesztői munkájával kapcsolatos témájú könyvek,
- Munkájához kapcsolódó segédkönyvek,
- „Az elnyomás dokumentumai”, szamizdad,
- Politikai témájú, főként a tudományos szocializmussal kapcsolatos könyvek,
- Más szerzők által Karig Sárának dedikált könyvek,
- Nem dedikált, saját könyvek,
- A Károlyi családdal kapcsolatos könyvek,
- Egyéb könyvek (pl. 1966-os statisztikai zsebkönyv, stb.),
- Másodpéldányok, nem saját tulajdonú könyvek.

A könyvállomány túlnyomó része szépirodalmi témájú, melyeket a szerzők általában dedikáltak Karig Sárának. Jelentős számban vannak a verseskötetek, versgyűjtemények.

A könyvek leírását követően rövid jegyzéket találhatunk a hagyatékban lévő hanglemezekről, méret és nyelv szerinti csoportosításban. A különgyűjtemény részét képezi még számos hangkazetta, sajnos nem műsorosak, és a legtöbbször felirat sem található, ezek feldolgozása időt fog igényelni.